

СТРУКТУРА СИСТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Черних Н.А., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків,
Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-7058-2582>

E-mail: nikita.chernykh2001@gmail.com

Освіта є одним із найважливіших механізмів соціального та економічного розвитку, тому її структура повинна відповідати сучасним глобальним викликам. Успішність освіти залежить не тільки від якості навчальних програм, а й від комплексної організації навчального процесу, що враховує такі аспекти, як індивідуалізація, використання новітніх технологій, інтеграція міждисциплінарних підходів і забезпечення інклюзії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні наукові дослідження і публікації в галузі педагогіки та освітніх технологій підтверджують актуальність вдосконалення структури навчального процесу. Основні напрями досліджень охоплюють цифровізацію освіти, індивідуалізацію навчання, компетентнісний підхід, інклюзію та інтеграцію міждисциплінарного підходу.

Виклад основного матеріалу.

1. Поняття та основні характеристики навчального процесу

Навчальний процес – це цілеспрямована взаємодія викладачів і студентів, спрямована на засвоєння знань, формування компетенцій та особистісний розвиток. Він є частиною ширшої системи освіти, яка включає державні стандарти, інституції, навчальні програми та інструменти.

2. Компоненти структури навчального процесу

Мета навчання

Мета навчання формується на основі державної освітньої політики, потреб ринку праці, інтересів студентів і глобальних трендів.

- Важливість цільової орієнтації: чітке формулювання мети є ключовим для досягнення високих результатів.

- Ефективна система моніторингу: необхідно оцінювати досягнення поставлених цілей, використовуючи інструменти формульованого та підсумкового оцінювання.

Розширена перспектива: мета сучасного навчання виходить за межі підготовки до роботи; вона включає розвиток соціальної відповідальності, адаптивності та здатності до навчання впродовж життя.

3. Сучасні методи навчання

Інтерактивні методи.

Сучасна освіта акцентує увагу на активній участі студентів:

- **Дискусійні клуби** розвивають аналітичне мислення та аргументацію.
- **Проектно-орієнтоване навчання** формує практичні навички через роботу над реальними кейсами.
- **Гейміфікація** підвищує зацікавленість і залученість.

Технологічно підтримувані методи.

Інновації змінюють навчання через:

1. **Персоналізацію:** системи на базі ШІ адаптуються до студента.
2. **Засвоєння складних тем:** наприклад, медичні симулятори.
3. **Доступність:** дистанційні технології відкривають доступ до освіти незалежно від локації.

5. Сучасні виклики структури навчального процесу

1. Необхідність швидкого оновлення змісту: сучасні знання швидко застарівають через технологічний прогрес.

2. Дисбаланс між теорією та практикою: часто навчання орієнтоване на теорію, тоді як ринок праці потребує практичних навичок.

3. Складність впровадження цифрових технологій: не всі навчальні заклади мають доступ до необхідної інфраструктури.

4. Соціальна нерівність у доступі до освіти: регіональні, економічні та соціальні бар'єри впливають на можливість отримання якісної освіти.

6. Рекомендації щодо вдосконалення

1. Інноваційна підготовка викладачів: розробка курсів підвищення кваліфікації для освоєння інноваційних методик та технологій.

2. Створення адаптивних освітніх середовищ: впровадження технологій, які підлаштовуються під здібності та інтереси студента.

3. Інтеграція міждисциплінарних проєктів: створення програм, що об'єднують знання з різних галузей.

4. Підтримка інклюзивності: створення державних програм фінансування для забезпечення доступу до освіти для осіб із особливими потребами.

Висновки.

Сучасна структура навчального процесу повинна ґрунтуватися на інноваціях, індивідуалізації та орієнтації на компетентнісний підхід. Зміни мають охоплювати всі аспекти процесу – від цілей і змісту до методів і форм організації. Особливу увагу слід приділити адаптації освіти до цифрового середовища, розвитку міждисциплінарності та забезпеченню інклюзії.

Бібліографічний список:

1. Кременя В. Г. Онлайн-платформи як інструмент цифровізації освіти // Науковий журнал педагогіки. – 2021. – №4. – С. 23–30.

2. Побірченко Н. С. Персоналізовані освітні траєкторії у сучасному навчальному процесі // Освіта і наука в Україні. – 2020. – №7. – С. 15–22.

3. Ващенко М. Л. Адаптивне навчання як засіб покращення академічної успішності // Сучасні технології в освіті. – 2022. – №3. – С. 45–52.

4. Європейська комісія. Рекомендації щодо розвитку компетентностей упродовж життя. – Брюссель, 2018. – 45 с.

5. Савченко О. Я. Компетентнісний підхід у професійній освіті // Наукові записки НАПН України. – 2020. – Т. 12. – С. 67–74.

6. Шевченко Л. М. Інклюзивна освіта: виклики та можливості в Україні // Освіта для всіх. – 2021. – №5. – С. 18–25.

7. UNICEF. Global Report on Inclusive Education. – Нью-Йорк: UNICEF, 2020. – 78 р.

8. Національна академія педагогічних наук України. Інтеграція міждисциплінарного підходу в освіті // Освітні реформи в Україні. – 2022. – №6. – С. 33–40.

9. Ткаченко О. П. Роль міждисциплінарних проєктів у розвитку системного мислення // Педагогіка і практика. – 2020. – №9. – С. 50–57.

10. Зязюн І. А. Фактори мотивації до навчання у сучасному освітньому середовищі // Психологія навчання. – 2021. – №2. – С. 12–19.

11. Хомич Л. М. Емоційний інтелект як основа стійкої мотивації // Науковий вісник психології. – 2022. – №4. – С. 88–95.

12. ЮНЕСКО. Цифровізація освіти: глобальні виклики та перспективи. – Париж: ЮНЕСКО, 2022. – 65 с.

ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

Цепович І., здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,

Державний біотехнологічний університет, Україна

ORCID: <https://orcid.org/00090003-7537-7275>

E-mail: tsepovich@btu.kharkov.ua

У педагогіці вищої школи вважається загальноновизнаним, що професійні вимоги до педагога повинні складатися з трьох основних комплексів: загальногромадянські риси; властивості, що визначають специфіку педагогічної професії; спеціальні знання, уміння й навички з предмета (спеціальності). Професійна діяльність викладача вищої школи вимагає наявності певних особистісних якостей, соціально-психологічних рис і педагогічних здібностей.

Практика показує, що в процесі професійної діяльності як молоді педагоги, так і більш досвідчені припускаються деяких помилок у педагогічній техніці, що знижують ефективність навчально-виховного процесу:

- невміння розмовляти зі студентом;
- невміння стримати або, навпаки, виявити гнів;